

Írta: Nádasdy Nóra

Ernő Furman: Ha meghal a szülő

A könyv egy clevelandi gyermek-pszichoanalitikus munkacsoport tizenöt éves együttgondolkodásának eredménye. Huszonhárom esetük alapján vált világossá számukra, hogy a szülő halálát megélt gyermek gyásza lényegileg különbözik minden más gyásztól, hogy külön elméleti feldolgozást és speciális terápiás gyakorlatot igényel. A gyermek, a felnőttől eltérően, nem osztja meg szeretetét különféle jelentőségteljes kapcsolatok között, hanem szinte minden érzelmével szülei felé fordul. Ez a kapcsolat tehát összehasonlíthatatlanul gazdag és intenzív, elvesztése ezért csak a gyermekkorban fosztja meg az egyént a szeretet megélésének annyi lehetőségétől, és jelent olyan hihetetlenül nehéz alkalmazkodási feladatot.

A könyv kilenc teljes esettanulmányt közöl. A gyermekpáciensek egyike sem a szülő halála miatt került pszichoterápiába, hanem nagyrészt olyan változatos tünetekkel -amnézia, tanulási zavarok, a társas kapcsolatok zavarai, önkárosító tendenciák, beszéd- és mozgásgátlás, alvászavarok, fegyelemproblémák -, amelyek komolyan veszélyeztették életkoruknak megfelelő pszichés működésüket. Az ismertetett esettanulmányokban az egyik terápiás cél az, hogy a gyermek, személyiségének strukturálódása és függetlenedése révén, kifejleszthesse azon tulajdonságait, melyek által képessé válik meggyászolni az elvesztett szülőt. A munkacsoport szakmai orientációjának bázisa a hagyományos freudi keretek között zajló gyermekanalízis (heti öt ülés, legalább kétéves időtartam), emellett szülő-konzultációval (treatment-via-the parent) is kezelnek – főleg kisebb – gyermekeket. A terminológiahasználat szempontjából a szerző Sigmund Freud és Anna Freud munkáit tekinti hivatkozási alapnak. A részletes esettanulmányok szakmai és laikus közönség számára egyaránt segítséget nyújtanak ahhoz, hogyan lehet egy gyermeket segíteni a halállal kapcsolatos saját érzések és tények integrálásában, önmaga és az eltávozott szeretett személy elkülönítésében, mennyiben és hogyan segíti a halálról alkotott realiztikusabb kép ennek a rendkívüli stressznek az elviselését. Alapvető erénye az esettanulmányoknak, hogy a bennük szereplő gyermekek sokféle szocioökonómiai és etnikai háttérből származnak.

Az esettanulmányokat kísérő elméleti fejezetekben részletes kritikai áttekintést kapunk arról, hogyan látják egyes szerzők a tárgyvesztés, a depresszió és az apátia, az énfunkciók fejlődésének kérdését a gyással összefüggésben. Az elméleti feldolgozás alaposága mellett a szerző nem kíván minden esetre érvényes megállapításokat tenni, igazi empátiával érzi, hogy minden halál egyedi, hogy a szeretett személy halálával szemben mindig tehetetlenül állunk.

*A kötet, melyhez Anna Freud irt előszót, 1978-ban elnyerte a Heinz Hartmann Díjat.
(Erna Furman: A Child's Parent Dies. Studies in childhood bereavement)
Nádasdy Nóra*